

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

До 45-річчя заснування
кафедри української мови РДГУ

*Актуальні
проблеми
сучасної
філології*

МОВОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Збірник наукових праць
Випуск XVI

*Наукові записки
Рівненського державного
гуманітарного університету*

Рівне–2008

ББК 81 Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії. Збірник наукових праць Рівненського
А 43 державного гуманітарного університету.
4 Вип. 16. – Рівне: РДГУ, 2008. – 174 с.
УДК
811.161.2

Ювілейний збірник, присвячений 45-річчю заснування кафедри української мови РДГУ, містить статті з актуальних проблем мовознавства, граматики, словотвору, лексикології, термінознавства, лінгвістики тексту, мовної освіти.

Для науковців, викладачів, аспірантів і студентів-філологів.

Редакційна колегія:

Головний редактор **Шульжук Каленик Федорович**,
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри української мови
Рівненського державного гуманітарного університету,
Дійсний член Академії наук вищої школи України

Члени редакційної колегії:

1. **Вихованець І.Р.**, член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту української мови НАН України (м. Київ).
2. **Гуйванок Н.В.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української сучасної мови Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича.
3. **Загнітко А.П.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Донецького національного університету.
4. **Іваницька Н.Л.**, доктор філологічних наук, професор кафедри методики лінгвістичних дисциплін Інституту філології і журналістики Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського.
5. **Кірілкова Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
6. **Кузьмич О.О.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
7. **Мандрик Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики викладання та культури української літератури Рівненського державного гуманітарного університету.
8. **Степанова О.І.** кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
9. **Тищенко О.В.**, доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи Рівненського інституту слов'янознавства Київського слав'яністичного університету.
10. **Шкарбан Т.М.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
11. **Шульжук Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри методики викладання та культури української мови Рівненського державного гуманітарного університету.

Упорядник: Степанова О.І.

Друкується за рішенням вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 10 від 29 травня 2008 р.)

За точність і грамотність публікацій відповідають автори. Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Адреса редакції: 33000, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12. Рівненський державний гуманітарний університет.
(вул. Остафова, 31; кафедра української мови)

ISBN 966-72-81-04-9

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2008.

Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії: Зб. наук. праць РДГУ. – Вип. XII. – Рівне, 2004. – С. 11–13.

2. Кузьмич О.О. Складні конструкції з послідовною підрядністю в сучасній українській мові: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 1995. – 21 с.

3. Шульжук К.Ф. Внутрішня структура і часові параметри предикативних одиниць у складних багатокомпонентних реченнях // Мовознавство. – 1989. – №6. – С. 14–18.

4. Шульжук К.Ф. Внутрішня структура предикативних компонентів складного речення // Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії: Зб. наук. праць РДГУ. – Вип. XIV. – Рівне, 2006. – С. 3–6.

5. Шульжук К.Ф. Складні багатокомпонентні речення в українській мові. – К., 1986. – 183 с.

РЕЗЮМЕ

Исследуются тенденции временного соотношения предикативных единиц в сложных предложениях с однородным соподчинением. Представлены выводы о влиянии стилистической маркированности конструкции на специфику соединения в её структуре видо-временных форм сказуемых.

УДК 811.161.2

Світлана ДАВНЮК

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ЗВ'ЯЗКУ У СКЛАДНИХ КОНСТРУКЦІЯХ З СУРЯДНІСТЮ І ЗВИЧАЙНОЮ ПІДРЯДНІСТЮ

Досліджуються особливості використання сурядних та підрядних засобів зв'язку в складних багатокомпонентних реченнях з сурядністю і підрядністю.

Ключові слова: засоби зв'язку, сурядні сполучники, підрядні сполучники, сполучні слова, рівні членування.

Однією з конструктивних ознак складних конструкцій з сурядністю і підрядністю (СКСП) є одночасне функціонування в межах однієї конструкції сурядного та підрядного зв'язків. Зрозуміло, що таке поєднання вимагає і певного його вираження за допомогою сполучних засобів. Такими сполучними засобами зв'язку в СКСП є на зовнішньому рівні членування сполучники сурядності, на внутрішніх рівнях членування здебільшого підрядні сполучники і сполучні слова. В деяких СКСП на внутрішніх рівнях спостерігається вживання і сурядних і підрядних сполучників, зокрема в складних конструкціях з сурядністю і підрядністю і сурядністю, в складних конструкціях з сурядністю і однорідною супідрядністю.

Загальна формально-синтаксична характеристика засобів зв'язку в СКСП суттєво не відрізняється від характеристики сурядних і підрядних сполучників, сполучних слів, що функціонують в елементарних складносурядних та елементарних складнопідрядних реченнях.

Найчастіше в СКСП функціонують єднальні сполучники, які визначають найзагальніше граматичне

єднання семантично пов'язаних між собою рівнозначних складових частин. У переважній більшості єднальних сурядних у межах СКСП вживається сполучники **і**, **та**, **й** які є формальним граматичним показником зв'язку їх частин.

Інші сурядні сполучники, крім формально-граматичної функції вираження сурядного зв'язку, передають також семантико-синтаксичні відношення між сурядними частинами і мають більш опосередкований вплив на формальну структуру СКСП. Найбільш виразним серед таких сурядних сполучників є зіставний **а**, який вказує на зв'язок неконтрастних явищ. Сюди відносяться також і протиставні сурядні сполучники **а**, **але**, **та** (у значенні але), **однак**, **проте**, які поєднують сурядні частини контрастного плану.

Наприклад: В озерах купаються хмари, а ріки пливають в берегах, мов потоки музики (Л. Первомайський); І сама вона сіра-сіренька, непоказна, менша від качурів, а вони, омиті водою, сяють барвистим пір'ям, що іскриться (Є. Гуцало); Дійсність українського села під час фашистської окупації показано очима дитини, але душевний досвід,

набутий у тих умовах, безперечно, сприйнятніший для читача, що стоїть на порозі зрілості (М. Слабошпицький); Все відносно на світі, та тільки не людина і не її життя. За яке я мав боротися з усіма силами землі й неба, з усіма силами землі й неба, з усіма стихіями і смертями (П. Загребельний).

Семантичну основу складносурядних речень з розділовими сполучниками **або, чи, то...то, чи...чи** та ін. становлять повідомлення про несумніть або чергування явищ, наприклад: *Вечорами часто сиділи біля хати і співали, або раптом юрба зривалася і бігла до річки, де і починалися найголовніші дієства* (В. Скуратівський).

У приєднувальних сурядних складних реченнях друга сурядна частина доповнює, уточнює повідомлення про думку першої частини. У таких СКСП функціонують сполучники **а то й, та й**, наприклад: *У цей день пісні співали усім селом. Та й із сусідніх сіл часом навідувались гості, щоб подивитись, як ми тут живемо* (М. Чабанівський); *багато хто з наших одержали премії, а то й путівку на курорт давали, щоб, значить, подякувати за хорошу роботу* (М. Ситник).

Градаційні сполучники посилюють або виділяють смислово значущість однієї з сурядних частин (**не тільки, а й, не тільки, але й, не лише, а й, не лише, але й**).

У СКСП на внутрішніх рівнях членування активно функціонують як підрядні сполучники, що тільки у формально-граматичному плані виражають залежність підрядної частини від головної (підрядний сполучник **що**), так і підрядні сполучники і сполучні слова, які разом з тим вказують і на семантичну залежність підрядної частини від головної.

Найбільш уживаними серед них є первинні підрядні сполучники: часові (**коли, як, поки, доки**); причинові (**бо, оскільки**); умовні (**якщо, якби**); допустові (**хоч, хоча**; порівняльні (**як, мов, немов, наче, неначе, ніби** та ін.). Вони регулярно використовуються в усіх видах СКСП на внутрішньому рівні членування. Наприклад: *Отець мій Михайло, відаючи гаразд, що мудрістю засієш більше, ніж зерном, віддав мене ще малим до отців-іезуїтів, де можна було зачепити найбільше знань, і я вже в*

колегіумі Львівським виказав розум, за який до кінця свого життя не переставав мене поважати найперший навчитель мій отець Мокрський, вже й тоді, коли стали ми з ним запеклими ворогами (П. Загребельний); *Шлях художника лежав повз дім, де прожив він ці місяці. І він оглянувся востаннє на свій притулок* (О. Полторацький); *За тих часів до нашого міста здебільшого доставалися річкою, і старовинні архітектори будували так, щоб стольний град було видно знизу, з Дніпра* (О. Довженко).

Головна частина, що виділяється на внутрішньому рівні членування в СКСП, може поєднувати з підрядною і за допомогою складених сполучників. Серед них розрізняються сполучники причинові (**через те що, у зв'язку з тим що, завдяки тому що**); наслідкові (**так що**) та інші. Однак спостереження щодо уживності таких складених сполучників в СКСП свідчать про нечасте їх використання. Наведемо приклад: *Степан про свої пригоди розповідав завзято, і сміявся він чомусь надзвичайно весело, так що всі посміхалися* (В. Підмогильний).

Значно частіше в СКСП функціонують займенниково-співвідносні комплекси, тобто спостерігається наявність співвідносних слів-корелятивів у головній і відповідного підрядного сполучника або сполучного слова у підрядній частині. Наприклад: *Свіжі ожереди соломи виростили побіля зелених лісосмуг, а там, де це недавно вишумлювали колосом хліба, чорною габою розстелилися ріллі* (І. Цюпа); *Раптом спалахує розмова про ті віковічні питання, які неминуче треба розв'язати саме зараз, негайно, саме їм, і вона прислухається до них і ще не наважується втрутитись, висловити думку* (О. Іваненко); *І чим далі, тим більше розуміли її нечутне ласкаве шепотіння, і чим далі, тим більші урожаї дарувала земля людям за те шанування, що мала від них* (О. Іваненко).

Серед сполучних слів, що регулярно функціонують майже в усіх різновидах СКСП, найбільш уживаними є сполучні слова: **що, хто, куди**. Наприклад: *Він майже впевнився, що то якась незнайома жінка, і його розбирала цікавість, хто вона і що робить на їхньому острові* (М. Трублаїні); *Те, що думав юнга, справді непокоїло загарбників, і саме в цей момент вони радились, що робити з полоненими*

(М. Трублаїні); *Нові знамена – і не ворожнечі, а згоди і дружби – заплум'яніють над багатьма розкріпаченими столицями, а цілі армії в захваті плескатимуть з слізьми зворушення припадуть на площах до сірої солдатської шинелі сержанта Орлюка питатимуть, звідки вона, де пошита, ким зворожена, чи багато разів прострелена* (О. Довженко).

СКСП як конструкції поліпредикативні характеризуються і специфічними особливостями використання сурядних і підрядних засобів зв'язку, які властиві лише СКСП. Ці особливості зумовлені як кількісними, так і якісними характеристиками сполучних засобів. Розглянемо ці особливості на основі центральних різновидів моделі СКСП.

Кількість сполучних засобів може бути неоднаковою в усіх різновидах СКСП. Зокрема, на зовнішньому рівні членування вона залежить від відкритості / закритості структури. Серед СКСП більшість становлять такі речення, в яких на зовнішньому рівні членування функціонує один сурядний сполучник. Речення ж, у яких на зовнішньому рівні членування виявляється декілька сурядних сполучників, трапляються рідше, причому в таких конструкціях здебільшого один підрядний компонент і один підрядний зв'язковий засіб. Такі СКСП за своєю будовою нагадують складні конструкції з багатокомпонентною сурядністю, одна з частин якої є ускладненою підрядним компонентом. Наприклад: *Вони мають свій окремих улюблений куток, де коротають вечори у розмовах, і степ їм цвірінчить своїми нічними цікадами, і сяють над ними ясні зорі пращурів, і душа сповнюється в такі вечори відчуттям безконечності* (О. Гончар); *Тисячі років летять так лелеки, не змінюючи своїх шляхів, і тисячі років стрічають їх над морем похмурі орлині зграї, які намагаються скинути лелек назад у море, відігнати від свого материка, побити, пошматувати, але не відступають лелеки, не лякаються, сміливо їй відчайдушно йдуть груди на груди, крила на крила, і старі вожаї першими приймають удар, йдучи на стіну старих орлів* (П. Загребельний).

У складних конструкціях з сурядністю і підрядністю, які на зовнішньому рівні членування є структурами відкритими, спостерігаємо

функціонування декількох сурядних сполучників. Здебільшого в таких СКСП використовуються однакові сполучники. Найпоширенішим серед них є єднальний сполучник **і**. Наприклад: *Перед нами оживали неозорі лани, і нам вчувався сріблострунний спів жайворонка. І здавалось, що ми чуємо пахоці степових трав* (О. Іваненко); *І сонце сяє, і вітер співає, і ніжна душа ожива, бо прийшла вже весна* (О. Синевич).

Трапляються також СКСП, у яких на зовнішньому рівні членування функціонують декілька сурядних сполучників, а на внутрішньому рівні членування – декілька підрядних сполучників. Це здебільшого великі за обсягом СКСП, що складаються, як мінімум, з п'яти синтаксично елементарних речень і мають не менше двох сполучників сурядності на зовнішньому рівні членування і двох підрядних зв'язкових засобів на внутрішньому рівні членування. Наприклад: *І залита жарким рум'янцем, перемайнула до іншого куца, вхопила той куц і не знала, що з ним робити, крутила, вертіла його в руках. І Віталій аж насилу догадався, що його треба підв'язувати, і вони мовчки, невміло-щасливо взялися знов працювати, брати в обійми, підв'язувати той куц-чацу винограду, що розбуявшись, ласкаво шелестів до них листям та вився пагінням* (О. Гончар). Однак такі моделі речення є ратитетними для даного різновиду СБР.

Частіше реалізуються в мовленні СКСП з одним сурядним сполучником на зовнішньому рівні членування і з одним або кількома підрядними сполучними засобами на внутрішньому рівні, що і спостерігаємо в усіх варіантах СКСП. Так, у складних конструкціях з сурядністю і звичайною підрядністю на зовнішньому рівні членування обов'язкова наявність одного сурядного сполучника. На внутрішньому рівні членування необхідним є один підрядний сполучник або сполучне слово. Наприклад: *Дерева стояли голі, але вже відчувалося, що їм хочеться зазеленити* (О. Гончар); *Троє людей спускаються на таях в човен, і він тихенько відділяється від пароплава, щоб за десять хвилин захватися за невеличкий айсберг* (М. Трублаїні).

Якісний та кількісний аналіз частотності вживання сурядних сполучників на зовнішньому рівні членування в складних конструкціях з сурядністю і звичайною

підрядністю дозволяє зробити такі висновки: найуживанішим сурядним сполучником є сполучник **і**, частота його використання становить 50% (на 100 СКСП), сполучник **але** вживається в 2,5 рази рідше – 20%, конструкції зі сполучником **а** вживаються у 2 рази рідше ніж із сполучником **але** – 10%, і у 20% речень вживаються інші сурядні сполучники: **проте, зате, однак, та, й**.

Є певні особливості функціонування в СКСП засобів зв'язку у плані їх стилістичного використання. Більшість сурядних і підрядних сполучників, що функціонують в СКСП на зовнішньому і внутрішньому рівнях членування, є стилістично нейтральними, сурядно-підрядні конструкції з ними функціонують у різних стилях сучасної української мови. Найуживаніші сурядні сполучники зовнішнього рівня членування – **і, а, але**, внутрішнього рівня членування – **і, а**. На внутрішньому рівні членування в СКСП регулярно використовуються різні підрядні сполучники і сполучні слова, однак майже в усіх різновидах центральну позицію займає підрядний сполучник **що** (35%), який є найтипівішим у передачі з'ясувальних відношень, і сполучник **як** (27%), за допомогою якого передаються порівняльні відношення.

Найширшими можливостями щодо вживання характеризується сполучник **що**, оскільки він позбавлений будь-яких семантичних відтінків, сурядно-підрядні конструкції з таким сполучником використовуються у текстах різних функціональних стилів. Сполучник **як** характеризується відтінком зосередженості уваги не на звичайній констатації дії або стану, а на процесі виявлення її, отже, йому притаманне своєрідне семантичне навантаження.

Особливо часто у текстах художньо-зображувального змісту у функції розгорненого порівняння у складі СКСП виступають підрядні порівняльні сполучники **як, наче, немов, мов, ніби** та ін.

Серед сполучних слів, що функціонують в СКСП на внутрішньому рівні членування. Найуживанішими є сполучні слова **що, який, чий, хто**. В усній розмовній мові частіше вживаються СКСП зі сполучним словом **що**. Сполучне слово **який** зазначай зустрічаємо в СКСП, що зафіксовані в сучасній письмовій, особливо діловій

мові. Вживання сполучних слів **чий** і **хто** поширене в текстах публіцистичного стилю з метою підкреслення урочистості, піднесеності конструкції в цілому.

Протиставні сурядні сполучники зовнішнього рівня членування **проте, однак, одначе**, сполучник підрядності **аби**, сполучне слово **котрий**, які виявляються на внутрішньому рівні членування в СКСП, вносять деякий відтінок архаїчності у висловлювання, тому властиві здебільшого текстам художнього стилю.

Наприклад: Волина мала зовсім одужувати і боялась вийти на вулицю, проте за кілька днів вона вийшла з обома хлопцями, щоб піти на лук'янівку (Ю. Яновський); Дехто потім навіть здивувався, що вони (очі) горіли вже тоді, одначе спасибі долі за те, що ті очі самі помічали все довкола, запам'ятали і цю дівчину, і цей віз, аби потім зібрати на папері з кількох возів одного і з кількох дівчат намалювати портрет одної дівчини (Ю. Мушкетик).

Щодо чотирикомпонентних складних конструкцій з сурядністю і звичайною підрядністю, то нами зафіксовані такі найтипівіші поєднання сурядного і підрядного сполучних засобів: **що-і-що, які-і-як, що-і-коли, що-і-де, що-і-бо, що-а-бо, що-а-як, що-але-бо** та ін., наприклад: *Потроху Дарина сама збагнула, що їй не слід вирізнятися з-поміж землячок, і, випросивши в тільки її ще дівоче обрання, й сама зробилась дівкою, яку колись так уподобав командир Василь* (Ю. Яновський).

Отже, особливості використання засобів зв'язку в СКСП зумовлені головною конструктивною ознакою цих речень – одночасністю функціонування в межах однієї конструкції сурядного зв'язку, який репрезентований сурядними сполучниками на зовнішньому рівні членування, і підрядного зв'язку, який виражений підрядними сполучниками і сполучними словами на внутрішньому (внутрішніх) рівні членування. Серед сурядних сполучників найуживанішими є сполучники **і, а, але**, серед підрядних сполучників і сполучних слів – **що, який, як**. Характерною властивістю СКСП є наявність комплексних сполучникових поєднань на зразок: **і коли, і якщо, і тому, а коли** та ін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арполенко Г.П., Забеліна В.П. Структурно-семантична будова речення в українській мові. – К.: Наукова думка, 1982. – 131 с.
2. Бевзенко С.П. Структура складного речення в українській мові. – К.: Пед.інститут ім. О.М. Горького, 1987. – 79 с.
3. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис. – К.: Либідь., 1993. – 367 с.

4. Грищенко А.П. Складносурядне речення в сучасній українській літературній мові. – К.: Наукова думка, 1969. – 155 с.

5. Каранська МЛ. Сполучники що, щоб і граматичні конструкції з ними в сучасній українській літературній мові – К.: Вид-во АН УРСР, 1962. – 136 с.

6. Кучеренко І.К. Складні речення з сурядністю і підрядністю // Українська мова і література в школі. – 1973. – №11. – С. 27–33.

РЕЗЮМЕ

В статті розглядаються особливості функціонування засобів синтаксическої зв'язі на зовнішньому і внутрішньому рівнях членення в складних багатокомпонентних конструкціях з сочинительною і підчинительною зв'яззю.

УДК 81'367.332

Наталія ЩЕРБАЧУК

**ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТНИХ СИНТАКСЕМ У СЕМАНТИЧНО
ЕЛЕМЕНТАРНОМУ РЕЧЕННІ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ**

У статті аналізуються особливості функціонування суб'єктних синтаксем у семантично елементарному реченні діалогічного мовлення, їх семантичні варіанти, морфологічні засоби вираження та частота вживання. Крім того, встановлюються причини експліцитності / імпліцитності цих одиниць у репліках-стимулах та репліках-реакціях.

Ключові слова: суб'єктна синтаксема, предикат, репліка-стимул, репліка-реакція, експліцитність / імпліцитність, семантична структура речення, субстанціальні синтаксеми.

Значення і роль семантики для синтаксических одиниць фіксується ще на зламі XIX–XX ст. у роботах О.О. Потебні, О.М. Пешковського. Однак широкого розголосу дослідження змістових процесів набуло з середини XX ст. Теоретична база збагатилася науковими розвідками, об'єктами яких стали проблеми типології речень, їх компонентна наповнюваність та реалізація в процесі функціонування мови.

Теоретичне осмислення проблем синтаксическої семантики зумовило активізацію досліджень основних її категорій – предиката, суб'єкта, об'єкта.

Кожна семантична модель речення має свою компонентну наповнюваність, яка допомагає реалізувати загальне значення конструкції, а відтак дати назву позамовній дійсності. Така функція елементів орієнтована на семантико-синтаксический рівень, який, відображаючи характер ситуації, формується знаками семантичної природи – синтаксемами, котрі є абстрактними мінімальними одиницями семантичного типу, що виділяються на основі семантико-синтаксических відношень.

На відміну від монологічного мовлення, діалогічне побудови, під впливом лінгвістических і паралінгвістических факторів, фіксують різні процеси модифікації мовних моделей речення, актуалізуючи й адаптуючи їх до умов спілкування та реалізації основних функцій.

Незважаючи на індивідуальні формули сполучуваності предикатів, їм із семантичного погляду не властиво мати нульову валентність. Тому мінімальний поєднувальний потенціал цих одиниць – один залежний іменниковий компонент, що є або лексично вираженим, або опущеним. Щодо максимальної сполучуваності, то розширена валентна рамка властива тільки предикатам дії і включає в себе шість залежних субстантивних одиниць, які є між собою семантично сумісними.

Першість у цій аргументації належить суб'єкту, оскільки семантична структура передбачає замикання дії предиката на суб'єкті, який поєднує відоме і невідоме. „Суб'єкт, – пише Н.Ю. Шведова, – це той (те), від кого (чого) спрямована дія, стан, сприймання,

ЗМІСТ

Розділ I. Актуальні проблеми синтаксису.....	3
Шульжук К.Ф. Проблема моделювання складного речення	3
Шкарбан Т.М. Часові параметри предикативних одиниць у складних конструкціях з однорідною супідрядністю	9
Давнюк С.В. Особливості використання засобів зв'язку у складних конструкціях з сурядністю і звичайною підрядністю	12
Щербачук Н.П. Функціонування суб'єктних синтаксем у семантично елементарному реченні	16
Шульжук Н.В. Фразеологізовані конструкції у структурі складного речення діалогічного мовлення.....	21
Ричагівська Ю.Є. Стилїстична багатозначність складних безсполучникових конструкцій у поетичному мовленні.....	25
Парфенюк Л.А. Словосполучення як будівельний матеріал для речення в сучасній малій прозі.....	28
Розділ II. Проблеми морфології та історії граматичних форм у слов'янських мовах.....	32
Мединська Н.М. Семантична диференціація прикметникової ознаки.....	32
Мандрик Н.В. Розвиток граматичної думки в Україні XIV–XVII ст	37
Кашуба Н.П. Варіативне керування дієслів родовим та знахідним відмінками в сучасній словацькій мові	41
Розділ III. Актуальні проблеми лексикології, лексикографії, діалектології, термінознавства.....	46
Вокальчук Г.М., Максимчук В.В. Семантичні особливості авторських лексичних новотворів поетів Рівненщини.....	46
Гаврилюк Н.В. Лексикографічне опрацювання індивідуально-авторських новотворів (на матеріалі інновацій неокласиків).....	50
Тимочко О.Б. Словник авторських новотворів у поезії Грицька Чубая.....	54
Адах Н.А. Прикметникові новотвори у словнику Василя Барки	57
Кірілкова Н.В. Діалектна фразеологія Рівненщини	61
Войцешук Л.А. Афористичні вислови в мові української класичної драматургії.....	63
Совтис Н.М. Польські письменники XVI–XIX ст. з етнічних українських територій і їх роль у збагаченні словникового складу польської мови за рахунок українізмів	66
Степанова О.І. Метафора у сфері сучасної терміносистеми.....	72
Жирик О.А. Модифікація семантичної структури стилїстично транспонованих термінологічних одиниць.....	75
Павлова О.І. Музична терміносистема як об'єкт зіставних досліджень.....	81
Розділ IV. Актуальні проблеми лінгвістики тексту, зіставного мовознавства	89
Деменчук О.В. Методологія лінгвістики чуттєвого сприйняття: гносеологічні передумови експерієнціальної номінації.....	89
Сербїна Т.Г. Модифікація логоепїстем у газетних текстах	92
Потапчук С.С. Реалізація якісних ознак моральної чистоти в паремійних одиницях англїйської та української мов	96
Чеберяк А.М. Жанрово-стильові особливості відкритого листа.....	101
Розділ V. Проблеми мовної освіти та культури мовлення.....	108
Лещенко Г.П. Основні складові комунікативної методики роботи з текстом.....	108
Свірчук Т.І. Поняття компетентності та компетенції у працях сучасних педагогів та лінгводидактів	115
Крижанська О.М. Шляхи виховання та формування україномовної особистості	122
Антончук О.М. Аналіз дисертаційних досліджень із методики навчання орфографії.....	127

Мельник Л.Л. Мовленнєва компетенція студентів-філологів I курсу в умовах реалізації кредитно-модульної системи навчання	131
Олексієвець Л.С. Особливості використання лексичних одиниць у діловому мовленні.....	135
Кузьмич О.О. До проблеми вивчення складносурядних речень.....	139
Мушировська Н.В. Теоретичні засади формування вмінь сприймати усне і писемне мовлення.....	142
Бобрикова Ю.В. Формування поетичної культури як джерело засвоєння високих форм мовлення старшокласників	147
Вокальчук Є.Л. Актуальні проблеми культури мови в українському спортивному теледискурсі	152
Гетманчук Н.О. Комплексне вивчення прийменника як засіб формування мовно-мовленнєвої особистості студента	156
Шевчук Т.Б. Вивчення формально-семантичних відношень між твірною і похідною основами у ВНЗ	165

Наукове видання
Актуальні проблеми сучасної філології.
Мовознавчі студії
Збірник наукових праць
Випуск XVI

Упорядкування та наукове редагування
Степанова О.І.

Технічний редактор
Литвак А.М.

ББК 81 Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії. Збірник наукових праць Рівненського
А 43 державного гуманітарного університету.
4 Вип. 16. – Рівне: РДГУ, 2008. – 174 с.
УДК
811.161.2

Здано до набору 14.10.2008. Підписано до друку 29.05.2008.
Формат 70x100¹/₁₆.
Папір офсетний. Друк на різнографі.
Гарнітура Times New Roman Cyr.
Умовн. друк. арк. 13,4.
Тираж 300 прим. Зам. 57/1.

Видавничі роботи: редакційно-видавничий відділ РДГУ
33000, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12.
Адреса редакції: м. Рівне, вул. Остафова, 31; кафедра української мови